

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Slovenska št. 2, pritličje.

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Štev. 48.

V Ljubljani, dne 13. novembra 1925.

II. Leto.

Proti nasilju.

Fašisti so v Trstu in v drugih mestih Italije razdejali zopet nekaj tiskarn, framazonskih lož, privatnih stanovanj — pretepli, ranili in ubili so zopet nekaj svojih nasprotnikov. Nič novega, take stvari so v Italiji na dnevnem redu že nekaj let — in sicer odkar vstvarja Mussolini po svoji znani metodi veliko, občudovanja vredno novo Italijo... Pa se ni naša svobodoljubna javnost doslej prav nič zgražala nad tem sistematičnim uničevanjem in pobijanjem — šla je mirno preko neštetihi zloglasnih umorov in požigov, in ne samo to, bilo je nekaj ljudi, ki so se celo navduševali za te metode, posneli Mussolinija in fašiste, koketirali z idejo fašistovske diktature v jugoslovanski obliki ter na ta račun brutalno pobili nekaj nedolžnih naših delavcev.

Zakaj smo to omenili? Zato, da bo javnost prav razumela značaj zadnjih fašistovskih neredov, zato, da bo zlasti naša mladina tolmačila take in enake reči nekoliko manj enostransko. O, ni nam žal, da je šla mladina sama na ulico in protestirala — licemersko jugoslovansko rodoljubstvo je ostalo doma — proti živinskemu, krvi pijanemu fašizmu; žal nam je samo, da je protestiralo le proti demoliranju „Edinosti“ in proti priganjanju slovanstva v Italiji, žal nam je, da je ta mladina bila tako malo širokogrudna, da ni razumela, da je njena plemenita dolžnost, da protestira predvsem proti sistematičnemu dušenju vsake državljanske svobode v Italiji, proti sistematičnemu pobijanju vseh največjih, najplemenitejših sinov italijanskega naroda — od Matteottija, ki je s svojo junško smrtjo pokazal, kako se moramo boriti za svobodo in pravo vseh in ne samo za svojo nacionalnost, do Consola in njegovega tovariša, ki sta bila še zadnje dni odvrtno umorjena v Firenci, ker sta hotela svobodo in srečo Italije in celega sveta, pomirjenje med narodi. Dolžnost mladine bi bila, pravimo, da se solidarizira z ono revolucionarno Italijo, ki predstavlja cvet italijanskega naroda in ki se že dolgo bori za osvobodjenje italijanskega naroda izpod fašistovske diktature, za zmago socialne pravičnosti — da se solidarizira z njo, da dvigne svoj glas v obrambo zaničevane demokracije, razžaljenega človeškega čustva in poteptanega človeškega prava ter da se potruji, da zatre tudi doma v kali vsak poizkus vladanja z enakimi sredstvi, da se bori proti reakciji v lastni državi, da brani svobodo svojega naroda in svobodo italijanskega naroda — kakor sploh svobodo vseh zatiranih.

Demoliranje tržaške „Edinosti“ je bila le posledica nasilne politike fašizma, pod katero ne ječe samo primorski Slovenci, nego tudi velika večina italijanskega naroda. Protestirati bi morali proti sistemu vobče, in ne samo proti posameznim skoro neizbežnim pojavom takega sistema. Fašisti so še prej, preden so razbili „Edinost“, opustošili do kraja uredništvi tržaških italijanskih listov „Il Lavoratore“ in „La Sera“, demolirali so v drugih mestih nebroj drugih redakcij — ustavili so skoro vse opozicijske liste, napolnili italijanske ječe s političnimi žrtvami — naša mladina pa protestira le proti demoliranju „Edinosti“, vse drugo se nje menda ne tiče! Tako zadržanje je ne vredno mladine, je nelogično, nečloveško, neplemenito, grdo! Socialist

Iz notranje politike.

Politični položaj.

V parlamentu se traktirajo z invalidskim zakonom. Ne parlamentarne seje pa so zelo podobne korarskim amolitenim uram, ki jih škofijska cerkev dolgočasnim einglehom naznanja. Kdor korarske častitljive gospode ima čas, gre dremit za altar, prav tako pa je sedaj v parlamentu. Brez zanimanja, brez resnosti glasujejo poglavje za poglavjem. Posamezni parlamentarni klubi pa se reprezentirajo po najbrezpomembnejših in najnestvarnejših govornikih. Tako klerikalci: Žobot etc., same veličine! Sedaj bo govoril še Brodar, ječlal še Klekel, Korošcu pa je invalidsko vprašanje »sporedno« pitanje.

Strašno živahnost pa so povzročili Tržaški dogodki. Takrat pa je bilo vse pokoncu. Samostojni demokrati, klerikalci so tekmovali, kdo bo prej vložil politično interpelacijo in kdo bo lahko rekel: mi smo se prvi potegnili za zaslužjene brate. Ostudna in grda je ta igra s primorskimi Slovenci. Ničie je v odgovoru blamiral vse, klerikalce in samostojne demokrate. Povedal je, da so fašisti zažgali tiskarno Edinost, da pa ne gre zato uprizarjati državnih afer. Škoda, da Ničie ni obenem povedal razburjenemu Smodeju in razsajavemu Pribičeviću, da je jugoslovanska vlada prva čestitala Mussoliniju k neuspelemu atentatu, ki ga je sam insceniral.

Radičevci so ta čas politizirali v šumah. V tem ministrstvu je namreč robantil njihov finančnik Prpić. Hotel je vsaj »nekaj na roko« za velike usluge, ki jih je stranki napravil. Ne vemo zakaj ni Nikić Prpiću ugodil. Najbrže pa stranka Prpićevih denarjev ne bo več potrebovala in se je z državnim denarjem za dogleden čas osamosvojila. Der Moor...

Radič še vedno čaka na ministrski portfelj. Socialno politiko bo dobil takoj, ko bo parlament absolutno invalidski zakon. Da pa tega ne bo takoj dobil, zato traktirajo še vedno invalidski zakon v parlamentu.

Sicer pa gre naprej. Minister Krajač je dobil sankcije za zakon o državni obrtni banki, in obrtnikom je loterijo obljubil. Za obrtnike in za vse torej se najlepše obeta v tej naši državi.

Matteotti ni umrl le za svobodo svojega naroda, in njegov somišljenik in drug Zaniloni ni šel v smrt le za svoje ljudstvo: rešiti sta hotela oba vse trpeče italijanske državljane, torej tudi primorske Slovence.

V tem je razlika.

Hoteli smo posebno poudariti to stran vprašanja, ker vemo, da ne bo fašistovskemu nasilju kmalu konec. Ne želimo, da bi služila težka borba za svobodo in demokracijo, razplamtenju šovinizma v naši državi. Italijanski problem je socialni problem in se bo rešil s sredstvi socialne borbe. Fašizem je le huda dolga in grda epizoda v revolucionarni fazi Italije. V Italiji se vrši pod drugimi uslovi in po drugačni poti isti druž. revolucionarni proces, ki se vršil v Rusiji, in ki se vrši na ta ali oni način, v večji in manjši meri, skoro po vsem svetu. Tega naj se naša mladina začne končno zavedati, da ne bo, hote ali nehote, protestira-

Napredna fronta.

Napredna fronta je torej oživljena in z narodnimi socialisti poživljena. Vendar pa manjka tej enotni fronti programa. Tako vsaj misli »Narodni Dnevnik«. In prav ima. Smatramo pa, da bi bilo treba dveh programov. Prvi program: Kako se bodo peharili med seboj in drugi program, kako bodo farbali druge. Naj izvolijo medstrankarsko komisijo, v kateri pa mora sodelovati Turk, ki je še najbolj korajžen. Program bi bil lahko tudi v verzih in spesnil bi ga lahko narodni socialist, ki je še idealno navdahnjen. Refren pa bi naj bil pri tem programu: Cigan se cigana ne ženi, na ljudski neumnosti se naprednost markira!

Pred razkolom SLS?

Kljub enegičnemu zatrevanju „Slovenca“, da je klerikalna stranka v Sloveniji trdna in nezlomljiva, se množijo v zadnjem času ne sami glasovi, ampak celo znaki, da se edinstvo SLS vendarle krha. Jasno je, da se tako močna organizacija, kot je klerikalna stranka ne da zlomiti od zunaj, ampak od znotraj. In ta pokret proti sedanjemu vodstvu SLS izhaja res iz vrst njenih pristavev samih. Uprla se je v prvi vrsti starejša duhovščina na Gorenjskem in Dolenjskem in v kratkem času bo ta razkol viden tudi na zunaj. Najprvo na združnem polju, kjer snuje nezadovoljni del stranke svojo novo združno centralo. Da pa se bo pojavil razkol tudi na političnem poprišču, je nujna posledica prve — gospodarske — cepitve

Občinski volilni red.

Iz Beograda poročajo, da namerava vlada občinski volilni red, ki velja za Slovenijo razširiti tudi na Dalmacijo. Zakonsko pooblastilo za to razširjenje si vlada namerava preskrbeti v bodočih proračunskih dvanajstlinah. To je lepa prilika da se od dr. Žerjava izkvarjeni propore za avtonomna mesta in občine nad 10.000 prebivalcev v slovenskem občinskem redu, popravi. Če je slovenskim strankam, ki so se ponovno izjavile za čist propore pri volitvah v obč. zastope v Sloveniji, res kaj na tem, da se zahteva izvede, jim bo to zahtevo ob tej priliki kaj lahko uveljaviti. Slovenski radikali in radičevci, katerih stranke so danes v vladi, so se izrekle za popravo občinskega volilnega reda, isto klerikalci, ki imajo vendar tudi kaj vpliva v Beogradu — torej na delo gospoda, če imate resno voljo!

joč proti reakciji v Italiji, služila šovinizmu in reakciji doma.

Da se je pa vlada spričo dogodkov v Trstu in v Zagrebu, obnašala tako, kakor že vsi vemo, naj bo zopet novim generacijam le dokaz, da morajo delati z vso silo na popolni izpremenitvi notranjih političnih razmer. Toliko je že vredna ta država in njeno ljudstvo, da jo zastopajo doma in zunaj ljudje drugačnega štila in pojmovanja.

Šele ko bomo sposobni prav gledati na vse te stvari, bomo mogli prav delati.

Pridružujemo se protestom proti vsem fašistovskim nasiljem, proti razdejanju „Edinosti“ in ostalih italijanskih listov iz onega višjega, plemenitega in vsečloveškega vidika, ki smo ga razložili.

Pozdravljamo težko preizkušeni italijanski proletarijat in mu želimo v njegovi borbi najpopolnejši uspeh.

Rudolf Golob

Po svetu.

Fašistovska nasilja.

Mussolini in njega teroristična stranka se ne zadovoljuje le z neverjetnim terorjem nad opozicijskimi strankami, zlasti pa nad socialistično stranko, temveč vrši tudi individualni teror, to se pravi teror nad posameznimi osebami. Tako je pred znanimi dogodki v Italiji, ki so bili le namenoma uprizarjeni, Mussolini odredil hišno preiskavo pri znanem ruskem pisatelju Maksimu Gorkemu. Maksim Gorki je potom sovjetskega poslanika vložil protest. Italijanska vlada je na protest odgovorila, da je bila preiskava odredjena zato, da se dožene, ali obstoje kakšni odnošaji med Gorkim in italijansko opozicijo. — Kako spoštujejo fašisti slovensko imuniteto, jasno kaže dogodek, ko so fašisti izgnali iz poslanske zbornice slovenskega poslanca dr. Wilfana, ker je imel v Poli zborovanje pod milim nebom, ne da bi naznanil zborovanje oblasti. — Sežurednik socialističnega dnevnika »Avanti-ja« s. Nenni je izstopil radi imenovanja fašističnega komisarja v lombardsko novinarsko združenje iz tega združenja.

Volitve na Češkem.

V nedeljo 15. novembra se bodo vršile na Češkoslovaškem volitve v parlament. Zanimanje za te volitve je veliko ne le na Češkoslovaškem, temveč tudi v inozemstvu. Zadnje volitve so se vršile l. 1920. in je torej stari parlament deloval izredno dolgo. Tudi zadnja vlada ima znamenovati izredno dolgo delovno dobo treh let. V volilnem boju se je udeleževalo nič manj kakor 30 strank. Volitve bodo važne za bodočo zunanjo, trgovinsko in carinsko politiko, zlasti pa za češkoslovaško notranjo politiko z ozirom na zadnji kulturni in verski boj na Češkoslovaškem. O izidu volitev bomo poročali že v prihodnji številki.

Perzija brez šaha.

Perzija je na potu, da postane brez revolucije iz dosedanje monarhije republika. Perzijci so bili na svojega kralja, ki ga imenujejo šaha, nekdanj zelo ponosni. Zadnja leta pa je šah Perzije vlekul prav pošteno za nos. Brez presledka se je zabaval v enem največjih evropskih zabavišč — v Nizzu na francoski Rivieri in se za svojo domovino ni prav nič zmenil. Razume se, da so se Perzijci takega kralja kmalu naveličali in poveljnik perzijske armade Riza Khan ni imel mnogo posla, da je prepričal večino perzijskega parlamenta, da škoduje tak šah ugledu perzijskega naroda in da ga je treba odstaviti. To se mu je pretekle dni tudi posrečilo, ko je perzijski parlament z ogromno večino sklenil, odstaviti perzijskega šaha in poveriti z začasnim vodstvom državnih poslov Riza Khana.

Napredek belgijskih socialistov.

V nedeljo 8. novembra so se vršile v Belgiji volitve v pokrajinske svete. Izvoliti je bilo treba 686 zastopnikov. V prejšnjih zastopih so imeli od teh 686 mandatov klerikalci 335, socialisti 207, liberalci 133 in razni 7. Pri teh volitvah so socialisti napredovali za 15 odstotkov, ostale stranke razen flamskih separatistov, so nazadovale.

Krvavi režim Cankova. Cankov je dal umoriti svojega lastnega brata!

Krvavemu Cankovemu režimu na Bulgarskem se je začelo posrečilo z največjim terorjem in navalom ugonobiti zemljoradniško in komunistično stranko. Danes je jasno, da se mu je to v obilni meri tudi posrečilo. V Bulgariji je po tej ugonobitvi preostala edina delavska stranka socialna demokracija. Sedaj je očitno, da je ost Cankovega terorja naperjena tudi proti socialni demokraciji, kljub temu, da so ji njeni sovražniki očitali zveze s Cankovom. Iz Sofije je prišlo pričetkom meseca novembra poročilo, da je atentator sredi ceste v Sofiji umoril voditelja in poslanca socialistične stranke s. Asena Cankova. Umorjeni Asen Cankov je bil brat predstavnika sedanjega krvavega režima v Bulgariji, Asen Cankov je bil voditelj in predstavnik one struje v bulgarski socialistični stranki, ki je bila za samostojen nastop stranke proti Cankovemu režimu. Ta najnovejši politični umor na Bulgarskem je izzval v socialističnem svetu upravičeno ogorčenje.

Zmaga Delavske stranke.

Površno poročilo o izidu občinskih volitev na Angleškem smo že prinesli. Iz poročila je bil jasno razviden silen porast socialističnih glasov in napredovanje Delavske stranke. Končni rezultati so to zmago le še povečali: od 418 mandatov je prejela Delavska stranka 230, torej 55%.

Svicarske volitve.

Socialistična stranka v Švici je pri zadnjih volitvah napredovala, kakor smo poročali za 6 mandatov oziroma za 20.000 glasov.

Pozdravljeni!

V nedeljo 15. t. m. se bo vršil v Ljubljani občni zbor naše glavne kulturne in telovadno-organizacije »Svobode«. V nedeljo se bodo zbrali v našem mestu naši najboljši kulturni delavci in organizatorji, zbrala se bo zlasti v lepem številu naša mladina, da pregleda dosedanje delo svoje kulturne Maticе in pripravi vse potrebno za vedno večji razmah naših kulturnih organizacij.

Pozdravljamo naše stare in mlade sodruge in sobojevnike iz vrst »Svobode« v imenu vsega ljubljanskega delavstva, v imenu vsega slovenskega socialističnega delavstva.

Težko je v današnjih razmerah organizirati široke mase politično in strokovno, še težje, organizirati jih kulturno, privaditi jih na kajigo, na predavanje, na skupno družabno delo, na telovadbo, na dramatično udejstvovanje; vzgojiti jih duševno in telesno, usposobiti za borbo, dvigniti moralno. Člani »Svobode« so vzlic vsemu izvršili to svojo težko nalogo uprav sijajno. »Svoboda« šteje danes na tisoče rednih in pridnih članov, ima več podzvez — telovadno, dramatično, glasbeno itd. — lepo število podružnic in nešteto odsekov, izdaja svoj mesečnik, razširja svoje delovanje na celo Slovenijo, in se pripravlja, razširiti po občnem zboru svoj delokrog na celo državo. »Svoboda« nam je dokaz, da je tudi pri nas mogoče razviti uspešno kulturno delo.

Zahvaljujemo se s tega mesta vsem pridnim sodelovalcem na kulturnem polju — dobro se zavedajoč, da nam oni s svojim izobraževalnim delom najbolj pomagajo širiti socialistične ideje in socialistično zavest. Prepričani smo, da bo letošnji občni zbor obrodil mnogo dobrega in da bi se odslej naše izobraževalno delo nadaljevalo s pomočjo vseh delavskih organizacij — z novo, podvojeno silo.

Občnemu zboru »Svobode« želimo najboljši uspeh.

Vsi delegati in gostje nedeljskega občnega zbora naj vedo, da spremljajo naše organizacije in naše delavstvo njihovo delo z največjo simpatijo in solidarnostjo.

Pozdravljeni, pionirji socialistične kulture!

Novi stanovanjski zakon.

Novi stanovanjski zakon pomeni neupravičeno koncesijo hišnim lastnikom in nepremišljeno izigravanje najemniških interesov.

Hišni lastniki so svoje zahteve po svobodnem razpolaganju s stanovanji in stanovanjskimi prostori utemeljili in opravičevali s tem, da bo neverjetno porasla stavbena podjetnost, ljudje bodo zidali zopet hiše in prazen strah je govorica o pomanjkanju stanovanj.

Teh nad, ki so jih obetali hišni lastniki, novi stanovanjski zakon ni izpolnil.

Dasi novi stanovanjski zakon bistveno razširja pravice hišnih lastnikov tako v pogledu svobodnejšega razpolaganja s stanovanji in stanovanjskimi prostori, kakor tudi v pogledu določanja najemnin, je in bo ostala stavbna sezija mrtva. Edin dobiček so imeli hišni lastniki v tem, da so lahko zelo in preko zmagljive mere povišali stanovanjske najemnine. Splošnosti novi stanovanjski zakon ni koristil in produktivnosti stanovanjske politike ni pospešil.

Pa, kako naj bi tudi koristil! Nalaganje kapitalij v zidanje stanovanjskih hiš se ne izplača, ker najemnine v novem posloplju le malokdo zmaguje.

O novem stanovanjskem zakonu pa trdimo še celo več. Novi stanovanjski zakon je težko zadel interese splošnosti in grozna je njegova bilanca.

Znana stvar je, da je v Ljubljani sami najmanj 1000 takih družin, ki so sploh brez stanovanja ali pa takih, ki stanujejo v skrajno nezdravih in neprimernih stanovanjih.

To število pa se z novim stanovanjskim zakonom ni zmanjšalo, marveč nasprotno še zvišalo. Statični izkazov nimamo na razpolago. Po približnih računih in ugotovitvah pa vemo, da so napravili doslej hišni lastniki najmanj 300 stanovanjskih odpovedi po novem zakonu. In, od teh odpovedanih stanovanj je sedaj že 80 takih, ki jih bodo morali dosedanji najemniki izprazniti, zato, da se bodo razširili in razšopirili hišni lastniki.

Stara lajna.

S težkim trudom se dviga slovensko politično življenje iz plitkih čvekarij, k stvarnemu, programatičnemu udejstvovanju.

Pred vojno je bila edina naša stranka, ki je z vso vnemo in vso doslednostjo silila v bistvo političnega boja, puščajoč v stran plitve, vsakodnevnne šlagerje.

Prva leta po vojni se je stvar obrnila nekoliko na boljše in so se kljub gostobesednemu brbljanju raznih agitatorčkov vendarle pokazale smernice, gospodarske, kulturne in politične, po katerih bodo delovale vsaj one politične stranke, ki imajo vsaj nekaj programatičnega zaledja.

Naša stranka je oštala zvesta svoji tradiciji in se je trudila nasloniti svoje programatično delovanje na življenske potrebe delavskega razreda. Če ji to ni vedno uspelo ne spremeni nič na stvari, kajti izjeme le potrjujejo pravilo.

Demokrati (SDS) so se istotako odločili usmeriti svojo politiko v ravno linijo — prešli so k nacionalizaciji raznih podjetij, k forsiranju industrije in obrti — skratka naslonili so svoje delovanje na pridobitne sloje in usmerili svojo politiko v kapitalističnem pravcu.

SLS je pa ostala zvesta svoji tradiciji, če je treba, povdarja svoja verska načela med kmeti, zna naglašati kmetijske potrebe, med delavci delavske, med kapitalisti pa tudi kapitalistične, kakršen je pač položaj.

To so v glavnem tri nosiljice politične borbe še izpred vojnih časov. Poleg teh je pa nastalo v povojni zmešnjavi še celo vrsto novih skupin, ki pa po svojem bistvu niso predstavljale kako novo programatično smer, temveč so le posamezne točke iz programov starih treh strank več ali manj podčrtavale.

Bilanca novega stanovanjskega zakona je torej za zagovornike svobodnega razpolaganja s stanovanji in stanovanjskimi prostori — porazna, za prebivalstvo in najemnike pa katastrofalna.

Tukaj ne pomaga nobeno zavijanje. Na cestah so družine, dež in mokrota uničujeta pohištvo nesrečnih deložirancev. Zato pa si sme hišni lastnik prirediti razkošno jedilnico, možitve željna, ničemur izučena hčerka hišnega gospodarja pa si lahko pripravi za toaletiziranje in friziranje poseben salonček.

Kaj pravijo k temu krivičnemu in splošnosti škodljivemu postopanju oni, ki govorijo o družinski sreči kot temelju države?

Naj pogledajo tja, kjer varuje deložirana mati svojo imovino na cesti pred tatovi. Otroci pa so izročeni cesti in njenim pogubnim vplivom.

Kdo bo preprečil, da se to ne bo zgodilo tudi še drugim 200 družinam, ki jih z odpovedjo preganjajo hišni lastniki?

Kljub temu pa vidimo, da je vse mirno. Nihče se ne zgane, nikogar ni, ki bi dvignil glas: novi stanovanjski zakon upropašča družinska življenja, upropašča družine.

Vsi vemo, da velja novi zakon od 1. oktobra l. l. in da bo nov zakon po tem dnevu urejal naše stanovanjstvo. Moti pa se kdor misli, da je namera ta, da bodo s tem dnem uveljavili boljše in pravičnejše norme v stanovanjskem vprašanju. Nasprotno. Obstoja resna namera, da se po prvem oktobru pravica hišnih lastnikov še bolj razširi, da se socialno-politična in gospodarska zaščita stanovanjskih najemnikov še bolj omeji in okrne.

Kdor to ve, ta pa ne more biti in ne sme ostati miren in ravnodušen. Vsaj bo vsaka omejitev stanovanjske zaščite le še povečala neznošno bedo in le še poslabšala nevzdržni položaj stanovanjskih najemnikov.

Zato pa mora na dnevni red zahteva: nazaj popolno zaščito stanovanjskih najemnikov, proč z rentnimi pravicami hišnih lastnikov!

otrok, da zastopajo politiko pridobitnih slojev in zato ne morejo med delavstvom v kalnem ribariti.

Borba med nami in klerikalci ima z naše strani glavni namen demaskirati njihovo dvojno igro. Naloga vsake delavske stranke je, da razčisti teren med fronto dela in med fronto kapitala, tako da ostaneta končno samo dve fronti, med katerimi naj izbirajo mase: na eni strani delo na drugi kapital!

Nas ne sme motiti to, če ljudje z malomeščanskimi nazori ne morejo razumeti, da so maskirani nasprotniki hujši od nemaskiranih. Ne more nas motiti, če nas taki ljudje dolže, da prizanašamo demokratom — ker imamo baje od tega neke skrivne koristi. Tudi to nas ne more motiti, če klerikalci v boju proti nam ponavljajo svoje stokrat prevečene trditve, o podkupljenih naših sedanjih ali bivših voditeljih.

Mi se zavedamo, da je najslabši član naše stranke še vedno boljši kot najboljši klerikalec. In naši sedanji ali bivši voditelji, pa naj bo to Etbin ali Anton Kristan, Korun ali Uratnik, Prepeluh ali Golouh, da je vsak teh osebno stokrat poštenjši kot katerikoli tistih, ki dvomijo o njihovem poštenju.

Temu ali onemu se lahko očitajo programatične ali taktične napake — ali tista umazanija, ki jo je dnevno pogreval „Večerni list“ in katero je komunistično časopisje s tako slastjo ponatiskovalo — je bila od konca do kraja gladko izmišljena. Izmišljena zato, da zakrije bistvo razrednega boja.

Ta članek smo napisali zato, ker „Slovenec“ še vedno v kalnem ribari — kar mu ne zamerimo, ker je zato ustanovljen. Zamerimo pa Delavsko-kmetiskemu listu, ki pravi, da zastopa razredni program, pa ponatiskuje „Slovenčeve“ članke in pomaga „Slovencu“ zamegliti razredno linijo z malomeščanskimi flavzami.

Če je DKL zmanjkalo lastnih argumentov proti naši taktiki, potem naj bo toliko pošten, pa naj prestopi kar direktno h klerikalcem, tako kakor je napravilo že nešteto njegovih bralcev. Na vsak način bo tako boljše, ker to kar dela sedaj, je ubožno spričevalo za njega samega.

F. S.

Napačno pojmovanje.

V novem posloplju okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se nahaja **začasno** tudi 6 stanovanj. Pravimo: **začasno**, ker so ta stanovanja prirejena tako, da jih bo mogoče **brez večjih adaptacijskih stroškov** prirediti za uradne prostore, ko bo to zahtevala potreba urada. In, povejmo že naprej: **ta potreba se bo kmalu pokazala.**

Provizorična stanovanja je sedaj oddal v najem osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu kot zakoniti lastnik manj posrečene zgradbe.

Način pa, kakor je ta stanovanja osrednji urad oddal, **nujno** in brezpogojno zahteva polemične razjasnitve in temeljitega odgovora. Odgovora vsaj v toliko, da delavstvo pove: **taka rešitev ne odgovarja delavskemu stališču, ker ne odgovarja eminentnemu socialnemu zvanju, ki naj ga prav vrši.** —

Osrednji urad je namreč sklenil, da se bo oddalo največje stanovanje potom javne licitacije, torej po receptu: kdo da več! Recimo: največji in najvažnejši socialni zavod si bo upravičeno zaslužil pridevek **dobičarskega** podjetja.

Še grše pa je to početje, če vem: **najmanj 30 nameščencev** v njihovih družin, ki so zaposleni v okrožnem uradu, nima stanovanja in živi ločeno od družine ali pa stanujejo v prostorih, ki jih pogrešno za stanovanja nazivljemo. Zato je jasno, da urad še davno, četudi je zgradil šest provizornih stanovanj, ni rešil svojega uradništva pred duševno stanovanjsko bedo.

Mnogo zasluževati

delati in pridobivati denar moremo edino le s povsem zdravimi rokami in nogami. Ako se naših udov polote vztrajne bolečine, ter začne trgati, zbadati, bosti in mučiti, tedaj je to velika zapreka pridobivanju. Kako

blagodejno se izkažejo v teh težkih urah drgnjenje in umivanje z našim že skozi 27 let znatraj in od zunaj močnejši izdatnejši in priljubljenim, bolečine olajšujočim domačim sredstvom Fellerjevim blagodišečim „Elsaflujudom“! Zelo koristen je pri revmatičnih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu; krepi in

osvežuje mišičevje in živce, pa prinese zdravo spanje in novo moč za delo. Od večjega dejstva kot francosko žganje in najboljši kosmetikum te vrste. 6 dvojnatih steklenic ali 2 večiki specialni steklenici 63 Din., 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din., 36 dvojnatih ali 12 specialnih za

250 Din., že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 202, Hrvatska. Elsa-préparati dobijo se po vseh podružnicah Konzumnega društva za Slovenijo. Posamezne steklenice Elsaflujudu po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

In, tukaj moramo reči: delavci se zavedajo važnosti činjenice, da vrše uradniki v socialnem zavarovanju za delavca, za delavski razred važno in z borno plačo še davno ne poplačano delo. Zahteva delavstva je, da je uradništvo njihovih zavodov dostojno plačano in važnosti dela primerno preskrbljeno!

Zato zahtevamo: **stanovanja v novi zgradbi okrožnega urada za zavarovanje delavcev pripadajo uradovim nameščencem!** Zato pa se mora brezpogojno upostaviti zdrava relacija med uradniškimi prejemki in stanovanjsko najemnino.

Vprašamo: Kaj je uradništvo krivo, če so se delali načrti tako, da se stanovanjske bede uradništva ni upoštevalo! Kaj naj zato sedaj stanuje v našem uradu tisti, ki bo stanovanje najvišje in najdražje licitiral!

Se več! Delavci zahtevamo, da služijo nam in našim potrebam nameščenci socialnega zavarovanja. Delavcev dolžnost pa je, da jim omogočimo vsaj človeško, če že ne dostojno življenje.

Stanovanje, ki naj se odda na javni licitaciji, mora dobiti uradov ravnatelj. Posebno, ker je brez stanovanja! Uradov ravnatelj mora vedeti: delavci zahtevajo od njega polnega žrtvovanja, zahtevajo od njega, da jim posveti vse svoje sile, zato pa mora tudi vedeti, da bo delavstvo do skrajnosti vztrajalo na tem, da dobi za to svoje težko in odgovorno delo vsaj stanovanjski kofiček.

Zavedamo se, da je nepopularno, nastopati proti **nevoščljivosti in zavisti**. Vemo pa tudi, da bo ravnatelj urada ves naš, če bo videl, da delavce ve, zna ceniti njegovo delo in zna ščititi njegov življenjski interes.

Delavska akademija v Trbovljah.

Delavska akademija, ki je ob pričetku letošnje jeseni pričela s plodnosnim delom v Ljubljani, je našla polnega odziva tudi v ostalih industrijskih krajih.

Tako bo pričela v prihodnjem tednu s predavanji v Trbovljah.

Danes prinašamo program in seznam predavanj, ki jih Delavska akademija priredi v tem rudarskem revirju. Predavanja se bodo vršila po sledečem sporedu:

1. 18. novembra 1925: Francoska revolucija. — L. 1848. — Pariška komuna.
2. 25. novembra 1925: Karl Marks in njegova doba.
3. 2. decembra 1925: Zgodovina Rusije do danes.
4. 11. decembra 1925: Ivan Cankar.
5. 16. decembra 1925: Organizacija delavske izobrazbe.
6. 23. decembra 1925: Moderna telovadba.

Zato: preko famoznih sklepov osrednjega urada, oddajte stanovanja za zmagljive najemnine uradovim nameščencem! —

Da pa bomo prav odkritosrejni, izrekamo svoje začudenje tudi nad tem: Kaj ravnateljstvo osrednjega urada za zavarovanje delavcev res nima važnejših problemov, kakor pa, da izgublja dneve in dneve s tem, da določa pri sto in stomiljonskem obratovanju smrkavo najemnino za eno stanovanje. Naj gospoda za to preračuna: sejnine in prevoznine seje so stale veliko več, kakor pa bo urad za stanovanje z licitacijo in osmešenjem več prejel!

Take centralizacije si pa nismo predstavljali! In, dosledno temu, bomo tudi tako centralizacijo brezpogojno odklanjali in definitivno odklonili.

Smo zreli ljudje! Imamo v zavarovanju svoje bogate izkušnje in svojo tradicijo! Zato tako varuštvo, ki obenem jemlje iniciativnost posameznih pokrajin hvaležno odklanjamo.

Zalostno, res žalostno je: hiša gori, zgradba soc. zavarovanja se podira, ravnateljstvo osrednjega urada pa se prepira, če bo stalo stanovanje sto dinarjev več ali manj, ki naj ga zavodov uradnik dobi.

Spominja nas na dogodivščino: žena je ob požarju hitela v gorečo hišo po latvico posnetega, kislega mleka, denar pa je zgorel v škrinjni!

Mar naj se končno sklicujemo na to, s kakšnim uspehom se je izvršila likvidacija ob provedeni centralizaciji? Kaj ni to jasan dokaz za našo dozorlost in sposobnost, varovati interese zavoda in zavarovancev.

7. 30. decembra 1925: Slovensko narodno gospodarstvo.

8. 6. januarja 1926: Problemi mednarodnega gospodarstva.

9. 13. januarja 1926: Zgodovina in početki delavskega gibanja.

10. 20. januarja 1926: Žensko gibanje.

11. 27. januarja 1926: O zadružništvu.

12. 5. februarja 1926: I. Delavska Olimpijada v Frankfurtu.

13. 10. februarja 1926: Bodoča proletarska država.

14. 17. februarja 1926: Socialna politika in delavstvo.

15. 24. februarja 1926: Socializem in komunalna politika.

16. 3. marca 1926: Zdravje in delavski razred.

17. 11. marca 1926: Alkoholizem.

18. 18. marca 1926: Seksualno vprašanje.

Tedenske novice.

»Novi Pravdi«.

Za nas je koroško vprašanje rešeno. Rešeno zato, ker si ponovnega plebiscita tudi Korošci ne žele. Da si bomo na jasnem: Koroško vprašanje naj pokrenejo koroški Slovenci, ne pa ljubljanski nazovi politiki.

Pa še eno: Naše politično življenje je bilo skozi vsa leta tako, da so meščanske in nacionalistične stranke zgubile pri koroških Slovencih prav ves ugled in vse simpatije.

Tukaj leži zajec pokopan. Vladajoča reakcija, neštete afere in drugo, vse to ni ostalo neznano in nepoznano koroškim Slovencem. Katera politična meščanska stranka se je tekom zadnjih 5 let brigala za simpatije koroških Slovencev? Vse javno življenje je

bilo diametralno nasprotno. Naj ve »Nova Pravda«, da se tisto z eno manifestacijo ne popravi.

V ostalem nas pa izpadi »Nove Pravde« prav nič ne motijo. »Nova Pravda« je rabila predmet, da javno preokrene svojo politiko. Zato ji je naš članek dobrodešel in dobri koroški Slovenci g. Anton Brandner je »Pravdinim« eksperimentom nesrečno nasedel. —

Če pa je »Novi Pravdi« všeč, bomo pa na široko govorili tudi o tem, kako so nacionalisti delali za plebiscit in svoj profit.

Tajni računi levičarjev?

Slovenec je priobčil kot uvod v voljno borbo za volitve v Delavsko zbornico članek „Tajni računi slov. soc. demokra-

cije“. Članek, poln neresnic in potvorb ter pisan v žargonu šenklaških korarjev, ne zasluži drugega odgovora, kakor mu ga je posvetil naš list v zadnji številki. Kar nankrat pa pride sedaj glasilo naših „levičarjev“ Delavsko kmečki list ter priobči cel članek s pristavkom, da pričakuje od načelstva S. S. Jugoslavije točen in stvaren odgovor na Slovenčeve kleвете. Mi samo čestitamo našim „levičarjem“ na tej dvojni igri, ki jo igrajo: z zastopniki socialističnega delavstva sedijo v skupnem volivnem odboru za volitve v Delavsko zbornico, agitačnih laži Slovenca pa se poslušujejo, da streljajo temu istemu odboru v hrbet. Morda pa imajo „levičarji“ kake tajne račune s klerikalci, ker jim tako pridno pomagajo pri tem čednem poslu? Če „levičarji“ tako delajo za enotnost strokovnih organizacij in skupen nastop delavstva, naj bodo prepričani, da bodo dobili od nas prav točen in stvaren odgovor!

Komunističen manifest — zaplenjen.

„Naprej“ poroča, da je dala policija zapleniti pri tajništvu Naprejeve skupine vse izvode Komunističnega manifesta, istotako tudi pri A. Leskovšku v Celju, ki ga je baje zato tudi zaprla. Ker smo tudi mi v srečni posesti Komunističnega manifesta, prosimo sl. policijo in drž. pravdnštvo, da naj ne zamudita lepe prilike ter napravita tudi pri nas hišno preiskavo, ter naj nas zapreta, da bo njena slava za ohranitev mira in reda v državi večja. Priznati moramo, da zaslužita ti dve jugoslovanski oblasti preventivno v — pameti med vsemi častitljivimi našimi oblastmi, pa tudi v drugih državah boš iskal zaman take razboritosti! Doslej nas je inozemstvo smešilo radi naših carnikov, obmejne policije in drugih takih stvari, sedaj pa smo si ovenčali glavo z novim vencičem smešnosti — z zaplembo komunističnega manifesta.

Naprejeva kukavičja jajca.

Naprejevci so hitro javili širnemu svetu, da je bil pri njih konfisciran komunističen manifest. To je prav, naj zve cel svet za slavna dela naše policije! Ali treba je vendar podčrtati, da so to vest poslali „Arbeiter-Zeitung“ in „Arbeiterwille“, ki sta glasili one avstrijske soc. stranke, ki sedi pri isti „zeleni mizi“ internacionale, kakor sedi tudi naša stranka. Pa, kdor bi mislil, da so se Naprejevci samo zato ponižali pisati na ta dva časopisa, ker so hoteli socialistično javnost o konfiskaciji komunističnega manifesta informirati, ta se moti. Prečitajte si samo ti notici, v katerih se obenem obrekuje ujedinevalni kongres železničarjev ter Naprejeva skupina imenuje kot edina delavska skupina, ki se v godljasto politiko ni hotela zaplesti! Seveda našim avstrijskim sodrugom, ki ne poznajo Napreja in Bernota, je lahko položiti v gnezdo kukavičje jajce, toda pokazalo se bo, da se iz tega jajčka ne bo izvalila tička, ker je — gnilo.

Škandalozno postopanje.

Stanovanjska beda v Ljubljani, težke življenske razmere v mestu so povzročile, da stanuje na stotine uradnikov, delavcev in šoloobveznih otrok izven Ljubljane. Pa se vozijo dnevno v mesto, zvečer pa vračajo zopet domov. To činjenico bi brezpogojno morala upoštevati železniška uprava. Zato bi morala pripraviti za jutranje in večerne vlake toliko vagonov, da bi se ti ljudje lahko vsaj človeško in ne živalsko vozili! Kdor je le malo povohal študij narodnega gospodarstva in stanovanjskega problema, ve, da so dobre komunikacijske zveze predpogoj in najnujnejša zahteva! Če se torej vsi tisti, ki stanujejo izven Ljubljane, pa si morajo v mestu iskati zaslužka, morajo voziti dnevno v mesto, je prokleta dolžnost železniške uprave, da jim te neugodnosti po nepotrebnem ne veča! Vsaj je vendar neverjetno, kako se gnetejo in stiskajo po hodnikih razdrapanih osebnih voz vsi tisti, ki morajo potem cel dan težko in naporno delati. Kakor čujemo, bodo uknili vozove I. razreda. Prav. Naj se ukinejo. Toda, te vozove je treba pustiti v prometu, ne pa čakati morda ofertalnih licitacij, kdo

bo strgal iz voz zasteničene sedeže. Naj vendar ljudje vsega ne požro! Zato, ker imajo vozne olajšave, železniška uprava še davno nima pravice z njimi postopati kot s hrvaško živino.

Leskovškova aretacija.

V Celju je bil pred časom aretiran A. Leskovšek, ki je znan pristaš Bernotove skupine. Vzrok aretacije nam ni znan. Naprej poroča, da je bil zato aretiran, ker je imel shranjen komunističen manifest. Takoj po aretaciji pa so nekateri naši „prijatelji“ raznesli zanimivo vest, da je naša stranka dala Leskovška zapreti, bržčas zato, ker se nam je Leskovšek „izneveril“. Torej nekako politično maščevanje. Naprejevci, ki so drugače zelo pripravni, kadar je treba nas oblatiti, si te kozlarije sicer niso upali v Napreju priobčiti, ker so vedeli, da bi jim take novice niti njihovi pristaši ne verjeli. Zato pa se je postavil za Leskovška Delavsko kmečki list, ki zahteva od nas pojasnila, zakaj je bil Leskovšek aretiran. Žal nam je, da K. d. listu ne moremo dati odgovora na njegovo prijazno vprašanje, kakor bi to radi storili. Svetovali bi mu pa, naj se obrne naravnost na Leskovška, ki mu bo na to vprašanje najtočnejše odgovoril. Izgleda pa, da delujejo sodrugi okrog K. d. lista tudi na enotni fronti z Naprejevci, ne samo s klerikalci — proti nam!

SODRUGI! POZOR!

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani bo izdajala tekom prihodnjih dni brošuro »Kako uveljavljavam pravice, ki mi jih nudi zakon o zavarovanju delavcev?« Brošura vsebuje vse, kar mora vedeti zavarovaneec za slučaj boleznin in nezgode. Strokovna komisija pozivlja vse organizacije ter zaupnike, da si že sedaj naroče brošuro, da bo vedela za prilično število naklade! Brošura bo stala Din 10.

S to brošuro bomo ugodili ponovno izraženi želji, da dobe delavci priliko poučiti se o določbah zakona o zavarovanju delavcev.

Prava naša domača
Kolinska cikorija
vam jamči
pristnost in jakost!

Pazite, da ne bodete prevarani! Radi nešteti zamenjav, ki se dogajajo, zahtevajte pri trgovcih razločno le milo „Gazela“! Ponaredbe odklanjajte!

ZIKA

je najboljša žitna kava.

Ostanke češkega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2-50 do 3-20 m dobite po neverjetno nizki ceni in sicer od 250 Din naprej v razpošiljalnici

Josip Ivancič, Ljubljana
Miklošičeva c. 4, nasproti frančiškanske cerkve.

Oglejte si izložbe! Prepričajte se!

„LIA“ svetovno znana krema za čevlje.

Osem mesecev v preiskovalnem zaporu. Poročali smo že svojčas o sodnem postopanju, ki se je vršilo proti trem sodrugom od leve in sicer A. Koblerju, L. Kordiču in Tomaž Wolfu, ki so bili obdolženi, da so lansko zimo neko »komunistično« propagandno čtivo prenašali iz Avstrije v Jugoslavijo in to preko Jesenic. Obdolženi so bili seveda po § 1 zak. o zaščiti države, ki predvideva tako visoko kazen, da mora vsak osumljenec ostati v preiskovalnem zaporu. In tako so tudi ti trije sodrugi sedeli skoro 8 mesecev v preisk. zaporu tuk. sodišča. Preiskave kar ni hotelo biti konec, enkrat se je razprava proti njem celo preložila, da bi se izjavile naše politične oblasti glede »nevarnosti« zaplenjenih tiskovin. Oblasti so se o tiskovinah res izjavile, posebno, da so vse zaplenjene tiskovine državi silno nevarne (in sicer časopis »Federation Balcanique«, nek manifest makedonskega komiteta in pa — knjiga »Lenin in Leninizem«) čeprav so objednem vse te oblasti izjavile, da niso v posesti imenovanih tiskovin! Tudi državni pravdnik je smatral vsebino teh tiskovin za tako nevarno, da je sodišče na njegov predlog sklenilo izključiti javnost, dokler se omenjene stvari čitajo. Tako se je očuval »javni red in mir«, ker bi drugače vsebina navedenih publikacij gotovo povzročila revolucijo v Ljubljani! Zanimivo je še to, da sodišče od naših oblasti ni moglo pribaviti teh nevarnih spisov, ker jih naše oblasti, kakor rečeno, nimajo, zato pa jih je sodišču posodil — zagovornik obtožencev, ki jih je enostavno kupil v Avstriji, kjer se prodajajo v vsaki knjigarni. Čudno se nam zdi samo to, da ni sodišče tudi zagovornika zaprlo, ker kupuje, prenaša čez mejo in čita take nevarne stvari! Sodišče je vse tri obdolžence spoznalo za krive očitnega dejanja in obsodilo vsakega na 7 mesecev zavora; ker pa so obtoženci to kazen vsled dolgega preiskovalnega zavora že prestali, so bili po sodbi izpuščeni na svobodo. Vsake pripombe glede sodbe se vzdržimo, ponovimo samo vprašanja nekega poslušalca pri razpravi, ki je po sodbi rekla: »Kdo ve, če obtoženci ne bi bili sploh oproščeni, če ne bi že nad 7 mesecev sedeli v preiskovalnem zaporu?« — Celo sodno postopanje v tej zadevi pa je zopet enkrat pokazalo, kake posledice ima protiustaven zakon o zaščiti države: Osumljeni, ki jih v najhujšem slučaju doleti pamesečna kazen, morajo

mesece presedeti v preiskovalnem zaporu. E, pa saj so to sami »državi nevarni« elementi, kaj za to, če sede tudi po nedolžnem po zaporih!

Iz Ljubljane.

IV. redni delegacijski zbor zveze „SVOBODE“,

se vrši dne 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v posvetovalni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

V slučaju, da ob določenem času ni zadostnega števila udeležencev, se vrši isti občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih.

VOLITVE V AKADEMSKO REPREZENTANCO.

Dne 21. t. m. se vrše volitve v akademsko reprezentanco Ljubljane. Pozivljamo vse sodruge akademike, da volijo neodvisno strokovno listo ter tako preprečijo zmago demokratske in klerikalne liste.

Zmaga tobačnega delavstva pred sodiščem. Poročali smo svoj čas v našem listu, da je Uprava monopola lansko jesen začela tobačnemu delavstvu odtegovati od plače znesek, ki jih je delavstvo baje preveč prejelo od 1. aprila 1924 naprej. S tem dnem je namreč uprava monopola reducirala rodbinske doklade, o čemer pa je bilo delavstvo šele koncem avgusta 1924 obveščeno ter je do tačas sprejemalo rodbinsko doklado v dobri veri. Ti odtegljaji so bili precej visoki. Na vse proteste proti tem odtegljajem se uprava monopola ni ozirala. Zato se je pa delavstvo odločilo nastopiti sodno pot. Nad sto delavk in delavcev je vložilo tožbo pri obrtnem sodišču na plačilo odtegnjenih zneskov. Sodišče je najprvo razpravljalo o eni tožbi, to je tožbi Angele Lotrič ter je obtožilo državo na povračilo odtegnjenega zneska. To sodbo je prizivno sodišče pod predsedstvom višjega sodnega svetnika dr. Modica ter prisednikov Antloge in Vehovarja ter dveh prisednikov laikov potrdilo. S tem, je končno javno razsodeno, da ima tobačno delavstvo pravico na povračilo odtegljajev in bodo seveda tudi vse ostale etožbe v povoljnem smislu rešene. Mi čestitamo tobačnemu delavstvu na nje-

govem sijajnem uspehu za pravice! Delavstvo sta zastopala pri sodišču dr. Celestin Jelenc in dr. Milan Korun. Celotno izplačilo delavstvu bo znašalo okrog 120.000 dinarjev.

Delavsko pevsko društvo „Cankar“ praznuje letos v novembru petletnico svojega delovanja in obstanka. V proslavo te petletnice priredi dne 15. novembra 1915 Martinove večer v „Delavskem domu“ na Karl Marksovem trgu. Vstop prost. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Odbor. — Prijatelje petja vabimo, da se udeležijo te veselice.

Martinov večer priredi podružnica „Svobode Vič-Glince v nedeljo, dne 15. novembra 1925 ob 7. uri zvečer v Zadržnem delavskem domu na Glincah. Vstopnina prosta. — Odbor.

Dopisi.

Iz Šoštanja. Tukajšnja Bernotova organizacija nam dolguje nekaj denarja. Vsaki dan jih tirjamo za določeno svoto, a se za tirjatve ne zmenijo; vedno pravijo: boste že dobili, a do danes nismo prejeli ničesar. Ali Bernotovci mislijo, da so za poštenost in javnost? Dajte cesarju kar je cesarjevega, socialistom kar je socialističnega! — Krajevna organizacija SSJ v Šoštanju.

ZA TISKOVI IN VOLILNI SKLAD.

Do sedaj nabranih	Din 18.419,40
Lesjak Metoda, Maribor	„ 2.—
V veselji družbi se je nabralo, med njimi ss. Alojzij Rozman in Franc Klemene po Din 10, skupaj	„ 31.—

Skupaj Din 18.452,40

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Ta etnografično in geografično znatna adrijska zemlja zvezala se je po padu Beneške politično in gospodarsko z avstrijskimi alpskimi deželami. Smemo reči, da pričinja že s pristopom Trsta l. 1382. k Avstriji nov zgodovinski in gospodarski razvoj deželâ vzhodno od Adrije, ki se nepretrgoma nadaljuje do ustanovitve »Italia unita« leta 1870. po eni strani in s tvoritvijo

avstro-ilirskih provinc od l. 1815. po drugi strani.

Da furlanska ravnina geografično in gospodarski spada k Italiji, kaže rezultat, da se je italijanski narodni element vzdrževal razširjal proti Soči in šele v 19. stoletju se je zadnja občina Ločenik na desnem bregu Soče poitalijančila, ob tem pa kažejo vse občine ob Teru in Soči do robu Krasa slovanska polasčena imena.

Italija je stopila torej v vojno s čisto imperijalističnim stremljenjem. Morala je pri vstopu tudi priznati sama, da se gre Italiji, da raste preko svojih prirodnih mej, stremljenje imenovano v italijanskem parlamentu: »Il sacro egoismo« Italija torej v tem boju nastopa proti jugoslovanskem ozemlju čisto zavojajoče in iz imperijalističnih motivov. Vsa italijanska politika od l. 1866. naprej v nje stremljenju iztisniti Avstrijo od Adrije tvori, poleg ekspanzivne politike Nemčije, glavni razlog vse nesigurnosti Evrope in je temeljni vzrok svetovne vojne.

Če tudi Italija ni stopila v svetovno vojno l. 1914. neposredno in na strani centralnih oblasti, pa tvori nje dvorezna, neodkritosredna politika odlično vprašanje krivde za italijansko vladno in italijansko meščanstvo. Ako se torej dela na trajni svetovni mir, Evropa ne sme priznavati drugih zahtev Italije, nego ene, ki se nanašajo na nje gospodarsko in prometno enoto, so etnografično upravičene in ne vsebljajo vsiljevanja Italije v kompaktno etnografično, geografično in gospodarsko jugoslovansko skupino. Odkaz Adrije in vzhodnih mest ob robu in otokov Italiji pomenilo bi zadržavanje prirodnega gospodarskega razvoja jugoslovanske grupe in mora sčasoma postati vir nove bodoče vojne. Posebno obteževalno za krivdo Italije je okoliščina, da je Avstrija ob vojni l. 1914. Italiji priznala jezikovno mejo Trentina in furlanske ravnine. Da se Italija ni zadovoljila s temi primernimi zahtevami, da je l. 1915. stopila v vojno, je s tem namenoma pričela zavojevanje, s tem so vse daljše zahteve krivične, opasne za mir Evrope in je Italija ob enem odgovorna za vzpostavitev razrušenih deželâ v Trentinu in na Goriškem.

(Dalje prih.)

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih ozirov potrebno, da uživa

kavni nadomestek

temu se najtopleje priporoča, da poskusi FRANCKOV

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Delavski koledar 1926

izide koncem meseca novembra v založbi Strokovne komisije za Slovenijo. Naroča se pri vseh organizacijah ali direktno pri Strokovni komisiji v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6./II. Cena v platno vezanemu koledarju Din 12.—.

Dve službi pisarniške stroke

razpisuje okrožni urad za zavarovanje delavcev v Bjelovaru v kategoriji C, in sicer eno v VIII. in eno v IX. položaju z letnimi prejemki 9600 Din sistematske in 9000 Din položajne oziroma 9600 Din sistematske in 7200 Din položajne plače ter v smislu službenega pravilnika pripadajo krajevno in rodbinsko doklado. Prosilec morajo dokazati, da so dovršili štiri razrede srednje šole ali so sicer strokovno usposobljeni, državljanstvo in rojstne podatke, da še niso nad 40 let stari. Prošnje je vlagati do 15. novembra 1925 pri imenovanem uradu. Ako bi razpisani mesti zasedli nameščenci urada, se nameste sposobni kompetenti na izpraznjena mesta.

Žoharin

najboljše sredstvo proti ščurkom, rusom, grilom Din 10.—, za miši 7-50, stenice 8-50, podgane 15.—, 25.— do 50.— Din

Artes laboratorij M. JUNKER, ZAGREB.
Petrinjska 3/III. — Telefon 19-97.

Vedno zadnje novosti

v damskih in moških filc in velour klobukih ter moderniziranje istih po najnovejših modelih v tovarni

slamnikov in klobukov

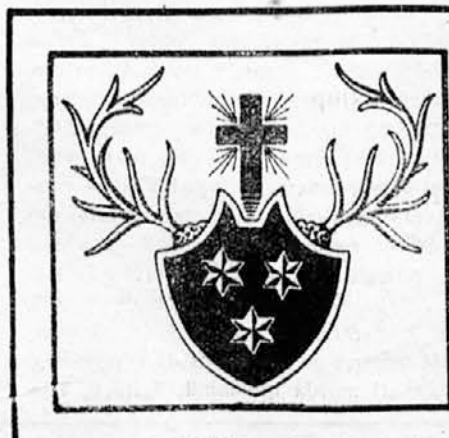
FRANC CERAR

Domžale.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus milo Celje

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80, fini in moderni D 108, krasni iz pristne dlake D 190, najfinejša specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

R.
STERMECHI
Celje, št. 56

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakomu zastonj, vzorci od sukna, kangarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom kupoval, dobi na kupu primernopovrnilcev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez D 500 poštnine proste. Trgovci en gros cene.